

enige om et Program for den Retning, hvori vi skulle gaa for at faae vort Land sat i en saadan Forsvarstillig, at vi med noget Haab kunde gaa en mulig Krig imøde. Jeg betragter det som et Tegn af ikke uoesentlig Betydning, at den Uenighed, der isjor var tilstede mellem dem, der ville en hurtig Udvikling af vort Forsvar, nu er traengt saavidt tilbage, at der, som man end ikke kan sige, at Enighed allerede er bragt tilveie paa ethvert Punkt overfor alle Foranstaltninger, som man har tænkt skulde gjenneføres i de naeste 10 Aar, saa dog er bragt en saadan Enighed tilstede, at man nu vil komme til at staa overfor Befolkningen med et bestemt Program, med det bestemte Spørgsmaal til Befolkningen: Vilde I slutte Jer til den ene Side eller vilde I slutte Jer til den anden Side i denne Sag? Det er det, jeg betragter som meget glædeligt, og om vi ved disse Bestræbelser skulde have været saa uheldige at miste det ærede Medlems Understøttelse, som sidst havde Ordet, vilde vi vide at trøste os derover. En anden lys Side frembyder Situationen ogsaa. Tidtil er det blevet gjort gjældende, at de Sagkyndige vare uenige. Der er vel, sagde man, enkelte Sagkyndige, som vilde befæste Kjøbenhavn, men der er andre og ligesaa dygtige militære Autoriteter, som mene, at dette er galt. Nu er man ved den Diskussion, som er ført om denne Sag i de sidste Aar, kommen saavidt, at man kan sige, at saa godt som alle militære Autoriteter mene, at det Gnefte, der er for os at gjøre, naar vi med nogen Udsigt til Held skulle gaa en Krig imøde, er at befæste Kjøbenhavn. Der kan være Spørgsmaal om, i hvor vid en Udstrækning denne Befæstning skal foregaa, om vi for Exempel vilde gaa saa vidt som det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgfreds (N. P. Jensen) — hvilket nu forøvrigt jeg vil — eller om man i saa Henseende skal gaa noget mindre vidt, men om det Væsentlige, om det, det kommer an paa i det Spørgsmaal, der nu ligger for, nemlig om Kjøbenhavn skal befæstes, derom kan man og maa man med Sandhed sige, at alle Sagkyndige ere enige. Det forekommer mig ogsaa, at dette er ganske naturligt; thi vi behøve ikke alene at se hen til det mest Uheldige, der kunde tænkes, nemlig at vi skulde føre en Krig for Bevarelsen af vor Uafhængighed mod en Stormagt, hvor det for os kom an paa at forvare os saa længe som mulig, thi i det Tilfælde er det tydeligt nok, men lad os blot lægge Mærke til, at hele vor strategiske Stilling er saaledes, at Sjællands Besiddelse under en almindelig europæisk Krig kan være af en meget stor Betydning for en af de store Magter. Der kan være al mulig Opfordring for en saadan til at komme og sige til os: I skulle gaa med os, ellers befætte vi Sjælland. Det er det naturlige Tilfælde, der kan tænkes, hvis Krigen føres her oppe i Østersøen, og hvorledes kunde vi da Andet end være nødsagede til fuldstændig at

underkaste os den Magt, som i givet Dieblif er os nærmest, og gaa med den, naar vi ikke paa Sjælland havde et fast Punkt. Men have vi det, kunne vi svare: Ja, det er meget godt, at I vilde have os med, men vi ere i Stand til at svare Nei, idet vi kun ere stillede saaledes, at I ere nødsagede til at lade os være neutrale. En Befæstning af Kjøbenhavn er den bedste Beskyttelse af vor neutrale Stilling, som kan tænkes.

Nu er der ganske vist ved Siden af denne mere lyse Side ved Sagen ogsaa den sørgelige, den mørke, at dette Things meget ærede Flertal ikke vil gaa ind paa at fremme Forsvarsøvesenet paa en saadan Maade i alt Fald, at der er nogen rimelig Udsigt til, at vi kunne komme til et praktisk Resultat og komme til at faae begyndt paa at sætte disse Foranstaltninger i Værk, og her kan jeg endogsaa se bort fra Spørgsmaalet, om det er rettest eller ikke rettest at gaa til Kjøbenhavns Befæstning. Jeg kan tage Sagen i og for sig uden Hensyn til, hvilke Foranstaltninger der bør fremmes først, og sige: Det er ganske vist meget sørgeligt, at det ærede Flertal stiller en Forsvarsøvesenet fuldstændig uvekkommende Sag op i første Linie og gjør Indførelsen af en ny Skat til en Betingelse for, at det i det Hele taget vil begynde paa at udføre de Foranstaltninger, som det selv mener, skulle udføres. Det kunde selvfølgelig ikke falde mig ind lige overfor ærede Medlemmer her i Thinget endog blot at antyde, at de ikke ville, hvad de selv sige, at de ville, men jeg siger, at den praktiske Følge af at stille denne Betingelse op vil være den, at der nu strax Intet bliver gjort, og at der sandsynligvis i lang Tid Intet vil blive gjort. At der nu ikke vil blive gjort Noget, at dette er de Herrer's Skyld, det er givet, derom behøver man ikke at disputere, men at det ogsaa vil være længe, hvis man vil gaa denne Vej, det er sandsynligt; thi det er i Sandhed en meget besværlig Sag at faae en hel ny, aldeles ukjendt Skat sat igjennem. Dette vil have saa store Vanskeligheder, at det Sandsynligste vil være, at det ikke vil lykkes at faae en saadan Skat, sat som ubetinget Betingelse, gjenneført; men selv uden at være knyttet til Forsvarsagen, vil det tage Aaringer, inden en saadan Indkomst- og Formueffat kan sættes igjennem. (Verg: Gaa ind paa Forslaget, saa er den sat igjennem strax!) Det kommer jo ikke an paa mig. Men hvorledes er da den virkelige Stilling? Den virkelige Stilling er, som jeg begyndte med, den: Vi staa nu overfor et Tidspunkt, hvor det ikke kan være længe, inden der maa appelleres, som man kalder det — jeg anerkjender det ikke som nogen Appel — til Befolkningen. Denne Forsamling maa sendes hjem; om det sker ved en Dødsning eller ikke, derom kan jeg ikke vide Noget nu, men den maa sendes hjem snart, det kan ikke være længe. Vi vilde da faae nye Valg i Aar, og et af de vigtigste Spørgsmaal, som